

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการวิจัย

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์เก็บน้ำ

1.1 อุปกรณ์เก็บน้ำเพื่อการวิเคราะห์

1.1.1 ขวดโพลีเอสเตอร์ขนาด 1 และ 2 ลิตร

1.1.2 อุปกรณ์เก็บตัวอย่างน้ำตามระดับความลึก (water sampler)

1.1.3 ขวด BOD

1.2 อุปกรณ์เก็บน้ำเพื่อสำรวจชนิดและปริมาณของแพลงตอนพืช

1.2.1 water sampler

1.2.2 ตาข่ายแพลงตอนขนาดความถี่ 10 ไมโครเมตร

1.2.3 ขวดสีชา ขนาด 100 มล.

1.3 สารเคมีที่ใช้ในการเก็บรักษาแพลงตอนพืชได้แก่ Lugol's solution

2. อุปกรณ์ตรวจและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

2.1 Secchi disc

2.2 ตลับเมตร

2.3 เครื่องมือตรวจคุณภาพน้ำชุดสนาม

2.4 spectrophotometer DR/2000 ของบริษัท Hach.

2.5 turbidity meter

2.6 อุปกรณ์วิเคราะห์หาค่าความเป็นต่าง

2.7 อุปกรณ์วิเคราะห์หาปริมาณคลอโรฟิลล์ เอ

3. อุปกรณ์ศึกษาชนิดและปริมาณแพลงตอนพืช

3.1 กล้องจุลทรรศน์ชนิด inverted microscope

3.2 กล้องจุลทรรศน์ชนิดถ่ายภาพได้

3.3 ฟิล์มสไลด์และฟิล์มสี

3.4 สไลด์ กระจกปิดสไลด์และสไลด์สำหรับตกตะกอน

3.5 หนังสือในการจัดจำแนกแพลงตอนพืช

วิธีการวิจัย

1. การหาบริเวณที่จะเก็บตัวอย่างในอ่างแก้ว

สำรวจทางน้ำเข้าและทางน้ำออกรวมทั้งบริเวณที่ลึกที่สุดของอ่างเก็บน้ำอ่างแก้ว แล้วทำเครื่องหมายไว้เพื่อเป็นจุดที่เก็บตัวอย่างน้ำทุกครั้ง จุดเก็บตัวอย่างมีทั้งหมด 6 จุดดังนี้

จุดที่ 1 จุดรับน้ำเข้าจากห้วยแก้ว เพื่อวิจัยคุณภาพน้ำเข้าจากห้วยแก้ว

จุดที่ 2 จุดรับน้ำเข้าจากห้วยกู่ขาว เพื่อวิจัยคุณภาพน้ำเข้าจากห้วยกู่ขาว

จุดที่ 3 บริเวณที่ลึกที่สุดของอ่างแก้วที่ทำเครื่องหมายไว้ โดยเก็บจากครึ่งหนึ่งของระยะทางจากผิวน้ำถึงจุดสุดท้ายที่แสงส่องถึง เพื่อเป็นตัวแทนน้ำในอ่างแก้ว

จุดที่ 4 บริเวณที่ลึกที่สุดของอ่างแก้วที่ทำเครื่องหมายไว้ โดยเก็บจากครึ่งหนึ่งของระยะทางจากจุดสุดท้ายที่แสงส่องถึงก้นอ่าง เพื่อเป็นตัวแทนน้ำในอ่างแก้ว

จุดที่ 5 บริเวณหน้าโรงสูบน้ำประปา เพื่อวิจัยคุณภาพน้ำก่อนนำไปทำน้ำประปา

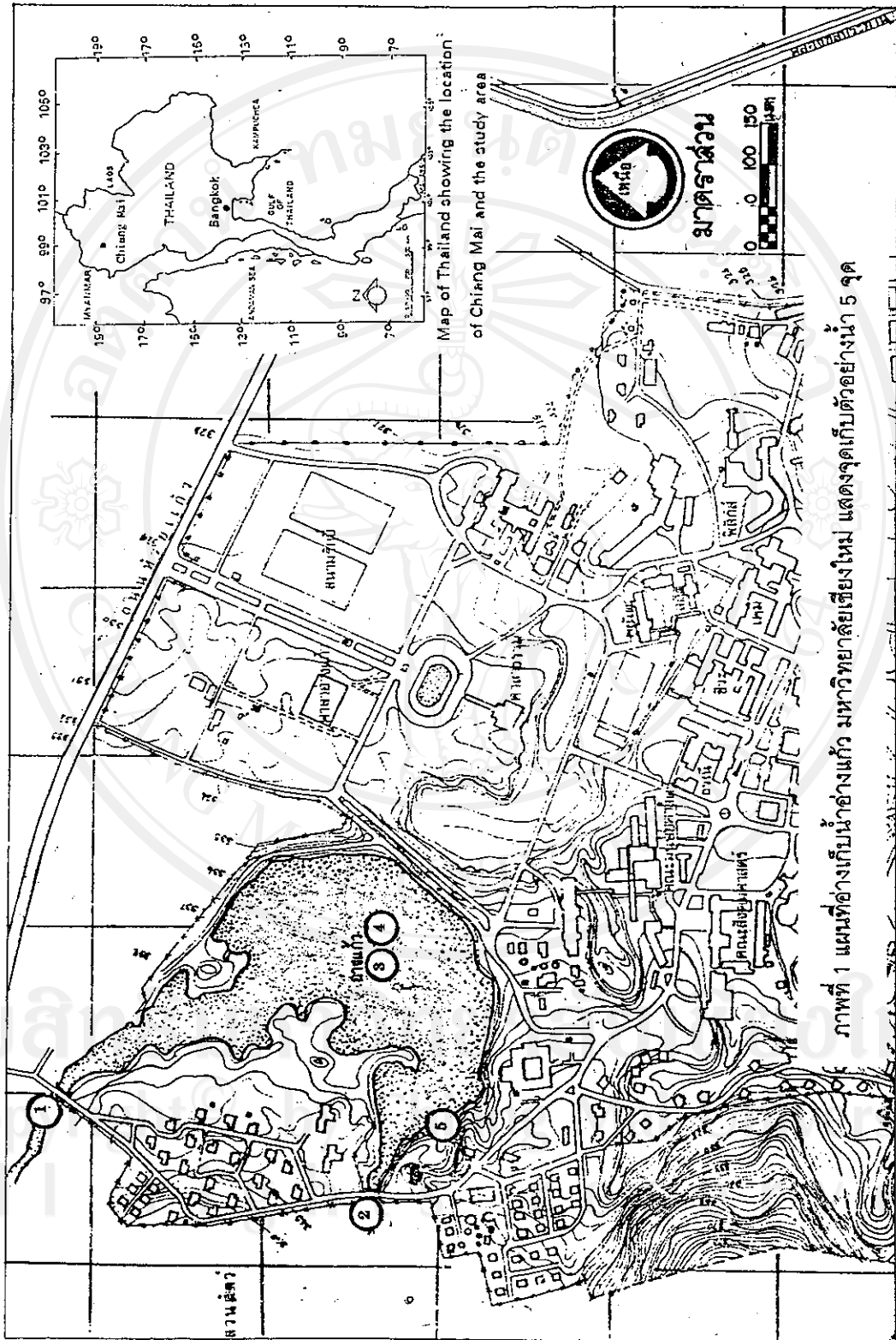
หมายเหตุ จุดรับน้ำเข้ามี 3 จุดด้วยกันคือ จุดที่ 1 จุดที่ 2 ส่วนอีกจุดหนึ่ง คือ จุดรับน้ำเข้าจากคลองชลประทาน ยังไม่ได้ทำการวิจัยเนื่องจากช่วงเวลาที่ทำการวิจัยเป็นฤดูฝน ปริมาณน้ำไหลเข้าจากจุดที่ 1 และ 2 มีเพียงพอจึงไม่มีการสูบน้ำจากจุดนี้

2. วิจัยคุณภาพน้ำทางด้านกายภาพและเคมีบริเวณอ่างแก้ว

2.1 วัดความลึกของน้ำ โดยใช้ลูกตุ้มและสายวัดบริเวณจุดลึกที่สุดที่ทำเครื่องหมายไว้ในข้อ 1

2.2 วัดความลึกที่แสงส่องถึงโดยใช้ Secchi disc หย่อนลงไปใต้น้ำจนถึงระดับที่เริ่มมองไม่เห็นเครื่องหมายบนจาน แล้วนำมาวัดค่าความลึกที่แสงส่องถึง

2.3 วัดอุณหภูมิของน้ำและอากาศ โดยใช้เครื่องมือตรวจคุณภาพน้ำชุดสนาม

ภาพที่ 1 แผนที่อ่า่งเก็บน้ำอ่า่งแกว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แสดงจุดเก็บตัวอย่างน้ำ 5 จุด

- 2.4 ศึกษาสีและกลิ่นของน้ำแต่ละจุดเก็บโดยวิธีสังเกต
- 2.5 วัด pH ของน้ำโดยใช้เครื่องมือตรวจคุณภาพน้ำชุดสนาม
- 2.6 วัด DO โดยใช้เครื่องมือตรวจคุณภาพน้ำชุดสนาม

3. การเก็บตัวอย่างน้ำมาวิจัยคุณภาพทางเคมีที่ห้องปฏิบัติการ

เก็บตัวอย่างน้ำตามจุดเก็บตัวอย่าง สำหรับจุดที่อยู่ในระดับลึกจะเก็บน้ำโดยใช้ water sampler แยกตัวอย่างน้ำแต่ละจุดใส่ขวดโพลีเอสเตอร์แล้วนำมาที่ห้องปฏิบัติการ

- 3.1 นำไปวิเคราะห์หาปริมาณสารอาหาร ได้แก่ แอมโมเนียม ไนโตรเจน ไนเตรท ไนโตรเจนและออร์โธฟอสเฟต
- 3.2 นำไปวิเคราะห์หาค่าความเป็นด่าง
- 3.3 นำไปวิเคราะห์หาค่าความขุ่น
- 3.4 นำไปวิเคราะห์หาปริมาณคลอโรฟิลล์ เอ
- 3.5 นำไปศึกษาและนับจำนวนแพลงตอนพืช

4. วิธีการในการวิจัยคุณภาพน้ำในห้องปฏิบัติการ

- 4.1 การวิเคราะห์หาปริมาณสารอาหาร ได้แก่ แอมโมเนียม ไนโตรเจน ไนเตรท ไนโตรเจนและออร์โธฟอสเฟต โดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์และสารเคมี เฉพาะกับ spectrophotometer DR/2000
- 4.2 การวิเคราะห์หาค่าความเป็นด่าง โดยใช้ Indicator Method (Greenberg et al.,1992)
- 4.3 การวิเคราะห์หา turbidity โดยใช้ turbidity meter

5. การศึกษาแพลงตอนพืช

- 5.1 การวิเคราะห์หาปริมาณคลอโรฟิลล์ เอ โดยวิธีของ Nusch,1980 ดัดแปลง โดยยุวดี และฉมาภรณ์ (2538) ทำเฉพาะจุดที่ 3 และ 4

5.2 นับจำนวนแพลงตอนพืช จากจุดที่ 3 และ 4 โดยวิธีตกตะกอนและตรวจนับ โดยใช้ inverted microscope ด้วยวิธีการของ Utermöhl (1958) วิจัยแพลงตอนพืชที่พบแต่ละชนิดจนถึงระดับ จี้นัสหรือสปิซิสตามเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้ ลัดดา (2528) , Desikachary (1959) , Foged (1971) , (1976) , Huber-Pestalozzi (1938) , (1942) , (1955) ,(1961) , (1968) , (1969) , (1983) , Komárek (1983) Krammer and Lange-Bertalot (1988) , Popovsky , (1990) , Prescott (1951) , (1981) , Rott (1983) และ Smith (1950)

หมายเหตุ (4.1, 4.2, 5.1 และ 5.2 ดูวิธีการในภาคผนวก ข)

สถานที่ทำการวิจัย

1. อ่างเก็บน้ำอ่างแก้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2538 รวม 6 เดือน